ЗАТВЕРДЖЕНО
президією Черкаської обласної організації
Національної спілки краєзнавців України
12 липня 2025 року, протокол № 4
голова обласної організації
_____ (Лазуренко В.М.)

ПОЛОЖЕННЯ
про Звенигородську районну організацію Національної спілки краєзнавців України

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Звенигородська районна організація Національної спілки краєзнавців України (далі по тексту – ЗРО НСКУ) є добровільним об'єднанням професійних дослідників і літописців рідного краю, яке структурно входить до Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, яка в установленому порядку зареєстрована і має статус юридичної особи.

У своїй діяльності обласна організація НСКУ та її місцеві організації керуються єдиним Статутом НСКУ, що має статус національної всеукраїнської творчої спілки, що здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», інших законодавчих актів, цього положення, положення про Черкаську обласну організацію НСКУ та Статуту Національної спілки краєзнавців України. Діяльність ЗРО НСКУ поширюється на територію Звенигородського району Черкаської області.

ЗРО НСКУ структурно складається з первинних осередків та індивідуальних членів Спілки.

ЗРО НСКУ діє на принципах самоврядування, взаємодопомоги та співробітництва, невтручання у творчий процес, вільного вибору форм творчої діяльності, визнання авторських прав. ЗРО НСКУ незалежна у своїй статутній діяльності від органів державної влади й органів місцевого самоврядування, політичних партій, інших громадських організацій.

1.2. ЗРО НСКУ співпрацює з державними органами, науково-дослідними установами, закладами культури й освіти, політичними партіями та громадськими організаціями, аматорами-краєзнавцями, дослідницькими установами, зацікавленими в розвитку краєзнавства, збереженні національної історико-культурної спадщини українського народу і Звенигородщини, унікальної природи краю. А також з іноземними організаціями згідно чинного законодавства України.

1.3. Основною метою діяльності ЗРО НСКУ є розвиток національного краєзнавчого руху, залучення до пізнання рідного краю широких верств населення, використання досвіду, здобутого в цій галузі в Україні та за кордоном, створення й оприлюднення документально-публіцистичних та науково-популярних праць із історії та культури краю.

ЗРО НСКУ виховує у громадян України почуття національної самосвідомості, глибокої поваги до історії, культури, мови, традицій українського народу, їх особливостей на Звенигородщині, шанобливого ставлення до природи.

1.4. Повна назва – Звенигородська районна організація Національної спілки краєзнавців України. Скорочена назва – ЗРО НСКУ.

Місцезнаходження керівних органів ЗРО НСКУ – Україна, м. Звенигородка, вул. Чорновола 41, 20200.

ІІ. ЗАВДАННЯ І НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Основними напрямами діяльності ЗРО НСКУ є:

– дослідницько-творча діяльність у галузі культури, освіти, науки, зокрема історії, краєзнавства та ін.;

– сприяння відродженню духовності й збереження історичної пам'яті українського народу, зокрема, на території Звенигородського району;

– залучення до активної краєзнавчої роботи широких верств населення, незалежно від національної, політичної чи релігійної належності;

– вивчення минулого й сьогодення Звенигородщини та України, політичного, економічного та культурного розвитку міст і сіл;

– участь у формуванні всеукраїнських, регіональних і місцевих краєзнавчих програм;

– вивчення, дослідження та збереження пам'яток матеріальної і духовної культури, участь у пошуку та поверненню в Україну пам'яток, що знаходяться за її межами і становлять національну культурну спадщину;

– виявлення, дослідження та збереження пам'яток природи;

– підтримка державних і громадських форм музейництва, надання практичної допомоги колекціонуванню;

– сприяння розвитку краєзнавчої бібліографії;

– сприяння забезпеченню організаційних, соціально-економічних, правових і наукових умов ефективної діяльності краєзнавців;

– створення умов для підвищення професійного, наукового й загальнокультурного рівня членів Спілки, виховання творчої молоді, оволодіння нею досягненнями національної та загальноцивілізаційної культури;

– пошук талантів серед молоді та сприяння їхньому творчому розвитку;

– у неприбуткових цілях може засновувати газети, журнали, видає та сприяє виданню книг, іншої друкованої продукції, створенню кіно- та відеофільмів, аудіовізуальної продукції з метою популяризації досягнень краєзнавства й культури Звенигородщини та України, творчого і наукового доробків членів Спілки;

– організація творчих конкурсів, виставок, презентацій, тематичних вечорів тощо;

– сприяння відродженню, розвиткові та популяризації народної творчості, належному використанню народних традицій і обрядів, збереженню та збагаченню історико-культурної спадщини, охороні довкілля, проведенню культурно-просвітницьких заходів;

– надання допомоги в освітньо-виховній роботі закладів освіти і культури у патріотичному, культурному та інтелектуальному розвитку, в морально-етичному й естетичному вихованні громадян України;

– виховання поваги до історико-культурних цінностей, традицій українського й інших народів.

2.2. Для досягнення статутних завдань ЗРО НСКУ в порядку, встановленому чинним законодавством:

– здійснює координацію наукових, громадських і освітянських форм краєзнавства в районі;

– подає пропозиції до органів влади щодо раціонального використання і збереження об'єктів, що мають природне значення, охорони унікальних ландшафтів, водних ресурсів, рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин;

– створює громадські реєстри пам'яток природи, матеріальної та духовної культури;

– формує науково-методичну базу краєзнавства, проводить наукові конференції, круглі столи, дискусії, наукові семінари, археологічні та інші пошукові експедиції, розробляє методичні рекомендації, поточні та перспективні плани розвитку краєзнавства;

– сприяє викладанню нормативних і спеціальних курсів із вивчення рідного краю у вищих, загальноосвітніх, позашкільних закладах освіти;

– із некомерційною, просвітницькою метою здійснює видавничу діяльність (друковані та електронні видання інформаційно-методичної літератури, книг, брошур, підручників і посібників, бібліографічних покажчиків, оглядів, періодичних видань із питань краєзнавства, публікація архівних та ін. джерел);

– здійснює культурно-просвітницьку роботу, організовує лекції, виставки, громадські обговорення проблем краєзнавства, публічні презентації завершених творчих видань, окремих цінних публікацій, документальних або наукових досліджень членів Спілки;

– на консультативних засадах сприяє підготовці кіно-аудіо-відео-фотоматеріалів із питань краєзнавства;

– проводить благодійні заходи, спрямовані на піднесення краєзнавства в районі;

– налагоджує зв'язки, обмін інформацією та досвідом з відповідними державними та громадськими організаціями області, України, а за потреби й зарубіжжя в контексті національного законодавства;

– висвітлює через засоби масової інформації статутні завдання та проблеми краєзнавчого руху, популяризує діяльність краєзнавчих осередків і краєзнавців;

– створює інформаційні центри з відповідним банком даних із питань краєзнавства, кіно-відео-аудіо-фотоматеріалами, літературою і рукописами;

– вносить пропозиції до органів влади та управління щодо увічнення пам'яті земляків-захисників України, встановлення пам'ятників і пам'ятних знаків, найменування та перейменування топонімічних об'єктів;

– надає допомогу у створенні первинних осередків НСКУ.

ІІІ. ЧЛЕНСТВО В СПІЛЦІ

3.1. Членство в НСКУ може бути лише індивідуальним.

3.2. Членом НСКУ можуть бути з 18 років громадяни України, іноземні громадяни й особи без громадянства, які визнають положення Статуту Спілки, здійснюють дослідження в галузі культури, освіти, історії, краєзнавства, фольклору та етнографії України, а також – пам'яткоохоронну, музейну, туристичну, бібліотечну, природоохоронну діяльність та оприлюднюють їх результати.

3.3. Прийом до Спілки здійснюється на підставі письмової заяви претендента з рекомендаціями 3 членів Спілки, котрі перебувають у ній не менше 2 років, анкети поданого зразка з переліком особистого краєзнавчого доробку.

Вступні документи подаються до первинного осередку Спілки, а за його відсутності – до місцевої чи регіональної організації, звідки, після позитивного розгляду, за поданням голови регіональної організації надсилаються до Президії Спілки.

Рішення про прийняття до Спілки нових членів ухвалюється Президією Спілки. Новим членам Спілки вручається членський квиток встановленого зразка за підписом Голови Спілки та членський значок.

3.4. Члени Спілки зобов'язані:

– дотримуватись вимог Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», Статуту Національної спілки краєзнавців України та Положення про ЗРО НСКУ розробленого відповідно до вимог Статуту НСКУ;

– брати активну участь у краєзнавчій роботі, дослідженні і популяризації природної та історико-культурної спадщини рідного краю;

– сплачувати вступний та щорічні членські внески, розміри яких визначаються рішенням Правління Спілки;

– підвищувати свою кваліфікацію з краєзнавства;

– широко пропагувати мету та завдання Спілки серед населення;

– сприяти залученню до Спілки нових членів.

3.5. Члени Спілки мають право:

– обирати та бути обраними до керівних органів Спілки;

– брати участь в обговоренні питань діяльності Спілки та вносити пропозиції;

– брати участь у формуванні та реалізації всеукраїнських, регіональних та місцевих краєзнавчих програм;

– брати участь у підготовці та проведенні краєзнавчих конференцій, симпозіумів, семінарів, екскурсій, експедицій, творчих заходів тощо;

– публікуватись у виданнях Спілки, виступати в засобах масової інформації з проблем краєзнавства;

– бути рекомендованим для вступу до вищих навчальних закладів, аспірантури та докторантури;

– за активну участь у проведенні краєзнавчих досліджень бути відзначеними моральними та матеріальними стимулами. За особливі заслуги в галузі краєзнавства бути удостоєними відзнак Спілки, представленими до почесних звань, державних і відомчих нагород України.

3.6. Припинення членства в Спілці. Згідно Статуту НСКУ член Спілки має право в будь-який час припинити своє членство в ній, подавши письмову заяву до керівних органів місцевої чи обласної організації або безпосередньо до керівних органів Спілки чи Голови НСКУ. Членство припиняється з дня подання такої заяви та не потребує додаткових рішень. З цього ж дня припиняється його перебування на будь-яких виборних посадах у Спілці.

За рішенням Президії або Правління Спілки членство в ній може бути припинено в разі:

– порушення Статуту, або вчинення дій, що підривають авторитет Спілки;

– несплати членських внесків протягом 2 років.

IV. СТРУКТУРА ТА КЕРІВНІ ОРГАНИ ЗРО НСКУ

4.1. Діяльність ЗРО НСКУ базується на таких основних принципах:

– суворого дотримання встановлених цим Положенням та Статутом НСКУ порядку й періодичності обрання, звітності та переобрання спілчанських органів і їхніх керівників;

– обов'язкового виконання рішень органів вищого рівня, ухвалених ними відповідно до Статуту НСКУ;

– права органів вищого рівня скасовувати рішення органів нижчого рівня, прийняті з порушенням Статуту;

– чинності засідань керівних органів Спілки – за умови присутності на них не менше двох третин;

– у своїй діяльності організація і первинні осередки керуються цим Положенням і Статутом НСКУ, програмами Спілки, рішеннями статутних органів Спілки та обласної організації НСКУ, прийнятими відповідно до вимог Статуту;

– рішення зборів організації та первинних осередків Спілки ухвалюються простою більшістю голосів присутніх на засіданні делегатів (учасників) зборів, крім випадків, які окремо визначені Статутом НСКУ і цим Положенням;

– рішення приймаються відкритим або таємним голосуванням, прийняті постанови, рішення, заяви, звернення, протокольні рішення тощо оформляються відповідними документами;

– рішення про утворення місцевої організації Спілки, рішення про затвердження змін до положення про районну організацію, а також рішення про зміни у складі виборних органів оформляються протоколом, невід'ємною частиною якого є реєстр делегатів, в якому зазначаються: прізвище, ім'я та по батькові особи, його соціальний статус, що засвідчується її особистим підписом.

4.2. Первинні осередки (якщо такі є) утворюються за виробничим чи територіальним принципом або за місцем проживання. Первинні осередки у своїй діяльності керуються Статутом НСКУ та цим положенням.

4.2.1. Рішення про створення первинного осередку Спілки приймається на загальних зборах членів Спілки (не менше трьох осіб).

4.2.2., Вищим керівним органом первинного осередку є загальні збори, які визначають форми самоуправління, вирішують усі питання своєї діяльності.

4.2.3. На загальних зборах відкритим голосуванням обирається голова первинного осередку Спілки на термін до 5 років. За наявності в первинному осередку понад 15 членів Спілки, загальними зборами на термін до 5 років може обиратися рада осередку в складі голови, його заступника.

4.2.4. Загальні збори первинного осередку обирають делегатів на конференції місцевої, а за її відсутності – обласної організації НСКУ.

4.3. Голова первинного осередку Спілки:

4.3.1. Організовує роботу первинного осередку, представляє його в керівних органах ЗРО НСКУ та Спілки, звітує перед первинним осередком.

4.3.2. Ознайомлює членів первинного осередку з документами й рішеннями органів Спілки вищого рівня; організовує та здійснює заходи Спілки відповідно до програмних завдань і статутних вимог та рішень керівних органів Спілки.

4.3.3. Проводить збори первинного осередку, здійснює облік членів Спілки.

4.4. Первинні осередки організовують діяльність місцевих краєзнавців за напрямами:

– дослідження і популяризація природних та історико-культурних надбань краю;

– здійснення шефства над окремими пам'ятками природи, історії та культури;

– вивчення місцевих народних промислів, традицій, свят та обрядів, мовних особливостей, топоніміки;

– створення природно-географічних та історичних описів;

– запис спогадів очевидців і ведення хронології історичних подій;

– збирання матеріалів для поповнення експозицій місцевих краєзнавчих музеїв, виставок тощо.

4.5. Первинні осередки Спілки і окремі члени Спілки об'єднуються в ЗРО, вищим керівним органом яких є конференція, що скликається не рідше одного разу на 5 років. Позачергова конференція може скликатися за вимогою не менше однієї третини членів Спілки, що перебувають на обліку. Конференція вважається правочинною за наявності не менше 2/3 від загальної кількості обраних делегатів.

4.6. Конференція районної організації:

– заслуховує та затверджує звіт голови (правління) організації;

– затверджує Положення про ЗРО, вносить до нього зміни;

– обирає голову районної організації (правління) на термін до 5 років;

– обирає за поданням голови організації зі складу правління його заступників, відповідального секретаря та членів на термін до 5 років;

– визначає першочергові заходи з розробки та реалізації місцевих краєзнавчих програм;

– приймає рішення простою більшістю присутніх делегатів.

4.7. Керівним органом ЗРО між конференціями є правління, яке:

– затверджує (при необхідності) склад громадських комісій;

– організовує виконання рішень конференції організації;

– вносить пропозиції на розгляд конференції організації;

– приймає рішення простою більшістю голосів членів правління в присутності не менше двох третин від загальної кількості.

4.8. Правління ЗРО скликається за необхідності, але не рідше одного разу на рік. У період між засіданнями правління діяльністю організації керує голова, заступник та секретар ЗРО.

4.9. Правління районної організації:

– координує діяльність організації, сприяє державним органам і громадським організаціям в розробці проблем краєзнавства, розробляє та затверджує плани роботи, вирішує питання морального та матеріального заохочення членів Спілки, вирішує інші поточні питання організації.

V. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗРО НСКУ

5.1. Діяльність Черкаської обласної організації НСКУ і її місцевих організацій припиняється у порядку, встановленому Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Діяльність Спілки може бути припинено шляхом її перетворення або ліквідації.

5.2. Реорганізація ЗРО може здійснюватись за рішенням конференції, якщо за таке рішення проголосувало не менше трьох четвертих від усіх обраних делегатів.

5.3. Ліквідація ЗРО Спілки здійснюється за рішенням конференції, якщо за таке рішення проголосувало не менше трьох четвертих від усіх обраних делегатів, або за рішенням суду. В разі ліквідації створюється ліквідаційна комісія.

Голова Звенигородської районної організації Національної спілки краєзнавців України **А. П. Загорулько**